

ב"ה, גליון קע חשון תשנ"ב וועד העולמי ללימוד תורה לשמה ובזכות זה נזכה להגאולה שלימה בקרוב בב"א מערת אליהו, חיפה, ארץ ישראל

באר מים חיים פרשת צו

והן בלימוד התורה לשמה נודע שיש בה פרטים אין מספר ולפעמים
ידמה לאדם שלומד לשמה אבל אינו כן, ומרן הרב מורינו ר' חיים
ויטאל ז"ל הוכיחם על פניהם וכתב בזה הלשון (בהקדמתו לספר
הקדוש עץ חיים) והנה על כת זאת אמרו חז"ל כל הלומד בתורה
שלא לשמה נוח לו שלא נברא מוטב שנהפך לו שלייתו על פניו ולא
יצא לאויר העולם, ואמנם האנשים האלה מראין את עצמם שהם
חסידים ואנשי מעשה באומרם כי כל עסקיהם בתורה הוא לשמה
והנה החכם התנא ר' מאיר העיד עליהן שלא כך הוא באומרו בלשון
כוללת (אבות ו', א') כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא
עוד אלא שנקרא ריע אהוב אוהב את המקום וכו' משמח את המקום
וכו' ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד וכו' ומרחקתו
מן החטא ומקרבתו לידי זכות וכו' ונהנין ממנו עצה ותושיה וכו'
ונותנת לו מלכות וממשלה וכו', ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין
המתגבר וכו' והוה צנוע וארך רוח וכו' עד ומגדלתו ומרוממתו על כל

המעשים

עוד ירמזו הכתובים האלה על לומדי התורה הקדושה שנהיה כולנו יודעי שמו ולומדי התורה לשמה ולא שלא לשמה ואמרו (יומא ע"ב ע"ב) זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם המות חלילה. והן בלימוד התורה לשמה נודע שיש בה פרטים אין מספר ולפעמים ידמה לאדם שלומד לשמה אבל אינו כן, ומרן הרב מורינו ר' חיים ויטאל ז"ל הוכיחם על פניהם וכתב בזה הלשון (בהקדמתו לספר הקדוש עץ חיים) והנה על

כת זאת אמרו חז"ל כל הלומד בתורה שלא לשמה נוח לו שלא נברא מוטב שנהפך לו שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם, ואמנם האנשים האלה מראין את עצמם שהם חסידים ואנשי מעשה באומרם כי כל עסקיהם בתורה הוא לשמה והנה החכם התנא ר' מאיר העיד עליהן שלא כך הוא באומרו בלשון כוללת (אבות ו', א') כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שנקרא ריע אהוב אוהב את המקום וכו' משמח את המקום וכו' ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד וכו' ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות וכו' ונהנין ממנו עצה ותושיה וכו' ונותנת לו מלכות וממשלה וכו', ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכו' והוה צנוע וארך רוח וכו' עד ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים. והנה כל הדברים האלה נראין שהם רק טפלים אל הדברים הגדולים הנעשין בהם כמו שאמר זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא וכו' ומי מבעלי תורה שבזמנינו שזכה אפילו לפרט הקטן מהם וכו' עד כאן. וזה ודאי ראיה מפורשת היא שאין עליה תשובה שלא התחילו כלל ללמוד לשמה, וכבר נודע מה שאמרו חז"ל (שם) שהתורה נקנית בארבעים שמונה דברים ומי מלומדי התורה שבזמנינו שנתן אל לבו קודם לימודו לראות במ"ח דברים הללו להיותן באמת בלבבו בכדי שעל ידי זה יקנה התורה כי זולתם אין התורה ניקנית כלל כאומרם במ"ח דברים התורה נקנית ומכלל הן אתה שומע וכו' והנה פרטי התנאים אשר שם מרובין הם ואך תנאים הקטנים שבהם שהוא במיעוט תענוג במיעוט שיחה במיעוט דרך ארץ גם הם אינם נמצאים כל כך בלומדי התורה כי הם אדרבה מתענגים במה שיכולין כי גדלה לבם עליהם במה שעוסקין בתורה ונראין כמותרין בתענוגי הגוף ומכל שכן בשאר הדברים כמו באימה ויראה בענוה בשמחה ודומיהן שעדיין לא נגעו בהן בקצתן דקצתן והאיך קנו התורה בנפשם ואיך ידמה להן שלומדים לשמה:

והאמת הוא, כי הנה תורה לשמה יש בה בחינות רבים דרשו מעל ספרי יראים ומקובלים וקראו בהן ואמנם בחינה הקטנה שבה הוא להתדבק בה' על ידי התורה הקדושה כי התורה היא רצונו יתברך שרצה שנעשה דברים אשר קדשנו בהן וצונו עליהן ושלא נעשה דברים שאנו מוזהרין עליהן ונודע אשר הוא ורצונו יתברך אחד יחיד ומיוחד (כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפרק ב' הלכה י' מהלכות יסודי התורה) ונמצא אשר אורו ברוך הוא הוא נעלם בתורתו הקדושה וכל אות ואת מהתורה הקדושה

מליאה בחיות רוחניות מאורו יתברך המצמצם עצמו ומתעלם בתורתו שהיא רצונו יתברך. ואדם ההוגה בה הנה הוא מדבק הבל פיהו שהוא נפשו ונשמתו ממש (כמו שאמר הכתוב (שיר השירים ה', ו') נפשי יצאה בדברו) אליו ברוך הוא הנעלם בתורתו והיא בחינת נשיקין ואתדבקות רוחא ברוחא (שנכרי העוסק בתורה חייב מיתה כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין נ"ט.), מפני שנעתרות נשיקות שונא, וכביכול אינו יכול לסבול הבל פה הנכרי ונשיקותו, כדמיון הכפרי שיבוא וינשק את המלך ודאי שחייב ארבע מיתות בית דין בעד זה וכמו שכתבנו מזה במקום אחר). ומזה הדביקות מגיע נחת רוח לבוראנו ברוך הוא כשרואה שאנו משליכין את דברי ארציות מנגד ובורחין להתדבק בו על ידי התורה הקדושה כי אין אופן להתדבק בו כי אם על ידי התורה וכל העולם כולו לא נברא כי אם על הדביקות הזו שהשליך משמים ארץ תפארת ישראל הוא מקור נשמתינו הקדושים נשמת אלוה ממעל שנפלה משמים ארץ לתוך הגוף בכדי שאנחנו נשכיל על האמת ולבחור בטוב ולעזוב הארץ ומלואה לרוץ להתדבק בו וזה עיקר העבודה בכדי שיגיע לו נחת רוח מזה. ואיש הנלבב ויש לו לב חרד לעבודת שמו יתברך וקצת מוח בקדקדו כשיבין זאת שהוא הולך ומדבק עצמו בה' יתברך בדביקות נפלא כזה רוחא ברוחא ודאי חרדה ילבש ויתעטף בפחד ובאימה ויתאזר ברתת וחלחלה טרם פותחו הספר לקרות בו ומכל שכן בעת הפתיחה ומכל שכן בעת הקריאה והלימוד ומזה יבוא לאהבה האמיתית אחר שזוכה להתדבק בו יתברך ואז נעשית בדחילו ורחימו זה ודאי פרכת לעילא. ועל כן ודאי נכון אומרם באימה ויראה בעונה בשמחה כי תכלית כל היראות וקץ כל המאורות והשמחות כשנזכה להתדבק בו יתברך, ומהדביקות הזו ממילא נכנע לב האדם ומתבייש לפני בוראו ברוך הוא כי זה הסימן הראשון כשאדם מתקרב לבוראו תפול עליו אימה ופחד והכנעה ובושה גדולה מפני גדולת מלך מלכי המלכים ברוך הוא אשר נתקרב אליו ולבו נכנע ונשבר על ידי זה אפילו לפני כל אדם כי מרגיש בנפשו פחיתותו ומיעוט עבודתו אליו ברוך הוא וקוצר השגתו:

והן נודע אשר אמיתת מדת ענוה לא ישיג האדם כי אם על ידי התקרבותו לבוראו שעל כן משה רבינו ע"ה שהיה מקורב להקב"ה יותר מכל ברואי הארץ נאמר בו (במדבר י"ב, ג') והאיש משה עניו מאוד וגו' והוא מן השכל כי כאשר יבוא האדם אל היכל המלך מיד יגיע אליו

היראה והפחד ובושתו ממנו תמיד ולבו נשבר ונדכה מכל אותן שחוץ להיכל המלך ועיין בחיבורנו סידורו של שבת (חלק ראשון שורש השמיני) שביארנו שם בחינה זו באריכות. ועל כן אמרו חז"ל (עבודה זרה כ' ע"ב) ענוה גדולה מכולן (פירוש מכל המעלות שמנה שם פרישות וחסידות טהרה רוח הקודש ענוה גדולה מכולן) שנאמר (ישעיה ס"א, א') יען משח ה' אותי לבשר ענוים. צדיקים חסידים לא נאמר אלא ענוים הא למדת שענוה גדולה וכו'. ולכאורה הלא פרישות וחסידות וטהרה וכדומה המה שבירת דברים שהגוף מתאוה להן ומחמדתן והוא עבודה גדולה לאין שיעור, מה שאין כן ענוה שאין שום עבודה לכאורה לזה ומפני מה תהיה היא גדולה מכולן, ואמנם כי כן הוא כי כאשר שאנו רואין בו מדת ענוה ודאי שהוא מקורב להקב"ה יותר מכל החסידים שאינם ענוים כמוהו כי בחינת ענוה אינה באה כי אם על ידי התקרבותו להקב"ה בלב ולב ועומד תמיד בחצר המלך על כן גדלה בו הבושה וההכנעה והענוה תמיד, ואמנם מי שלא יגע על מדה זו ימים הרבה אינו ידוע כלל ממהותה וידמה לו שהוא עניו מכל והוא עדיין לא נגע ולא פגע בה כאשר הארכנו במקומות אחרים:

ונחזור לענין אשר על כן עבור זה נתן לנו הקב"ה תורתו שהיה משתעשע בה בכל יום (בראשית רבה א', א') בכדי להתדבק ולהתקרב אליו על ידה ועל ידי זה נזכה למדת ההכנעה והענוה בלב נשבר במורא ובושה באהבה ובשמחה כנזכר במ"ח דברים הנזכרים באימה וביראה בענוה בשמחה ועל ידי הענוה יגיע לרום המעלות שאין מעלה הימנה כאמור. ועל כן אמרו חז"ל (סוטה כ"א ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שעשה עצמו כמי שאינו וכו' ואמרו שהתורה נמשלה למים שיורדין ממקום גבוה למקום נמוך כך דברי תורה יורדין ממקום גבוה למקום נמוך ואצליהם נקרא באמת תורה שהוא מורה להם דרכי ה' יתברך אהבתו ויראתו ואינם אצים ללמוד סך רב כי אם המעט שלומדים מצרירים אותם בנפשם ושכלם לעשות כן כאשר צוהו ה' יתברך ועושה כן תמיד, וכל הנהגותיו מקטן ועד גדול הכל על ידי התורה שלומדין ודייקין למלה דחכמתא למנדע ברירו דמלה בלב ונפש לעשותם כאשר יוכלו. זאת התורה המורה איזה דרך ישכון אור וממילא מרחקתו מן החטא כיון שאינו עושה דבר כי אם על פי התורה:

ואמנם מי שאינו לומד לימודו על כל פנים על הדרך שנתבאר וח"ו עושה ממנו קרדום לחפור בה ליהנות ממנה בקיבוץ תלמידים או להעשות רב וחבר בכדי להתפרנס מזה ויכבדוהו עשיר ורש, או למען היות לו ידיעה בכל הספרים והלימודים שלא יתבייש בפני חבריו ויוכל להתערב עם בני אדם גם בני איש בלימודם או בדברם בדברי תורה ולא יהיה כגולם ביניהם, או שלומד סתם כמצות אנשים מלומדה, או אפילו יותר שלומד לידע ענינה וחכמתה ולא למען עבודת ה' יתברך, זה אינו זוכה לשום דבר כי הרי לא נעשית בדחילו ורחימו דמאריה ולא פרכת לעילא (תיקוני זוהר כ"ה ע"ב) ולא עוד אלא גם שמתרחק על ידה מעבודתו יתברך כי אם הוא אינו מרגיש בקרבו שנעשה גס רוח בזה, מכל מקום לא ימלט שלא להיות לבו מתגדל בקרבו במקצת, היום קצת ומחר יותר בחשבו הרי למד התורה והוא למדן ואין חבריו דומה לו במעלה ואומר אהיה איך שהיה, על כל פנים למדן אני והוא עם הארץ כמו שאומרים אלו האוילים הטפשים שלא טעמו יראת ה' מימיהם. הנה לא די שלא נתקרב אליו יתברך על ידי התורה בהכנעה וענוה המוכן להשראת אלהות על האדם ודביקות השכינה אלא אף נתרחק בחשבו במעלתו ונתגדל לבו בקרבו, ואומר הקב"ה עליו אין אני והוא יכול לדור ותועבת ה' כל גבה לב כמו שאמרו ז"ל (סוטה ה'). ועל כן אמרו (יומא ע"ב ע"ב) זכה נעשית לו סם חיים לא זכה וכו' כי כיון שנתרחק מהקב"ה ח"ו על ידי התורה אין לך סם המות גדול מזה והלואי שלא נברא, ומכל שכן מי שלומד בשביל עבירה לנצח את חבריו וכדומה, שמוטב לו שנהפכה שליתו על פניו:

ומה שאמרו ז"ל (פסחים נ' ע"ב) לעולם ילמוד אדם אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה וכו' כבר כתבנו ענין לשמה בקצת דקצת וכמה קדושה וטהרה ופרישות התאוה, וחסידות, צריך לזה. ומכל שכן בדרכי לשמה היותר גבוהים וגדולים. ועל כן מי שאינו יכול ללמוד כל כך לשמה מותר לו ללמוד שלא לשמה הנזכר כי אם סתם לקיים מצות בוראו שצוהו במצות עשה ללמוד ומזה יוכל לבוא במעט מעט ללמוד לשמה כי המאור שבה מחזיר למוטב כמו שאמרו ז"ל (איכה רבה פתיחה ב') אבל לא שילמוד לשם הנאתו כל שהו, כי הלומד בגאותו לתאותו ח"ו לעולם לא יראה אור בהיר בשחקים אפילו אם ילמוד כל היום וכל הלילה מאין הפוגות. ובאמת אנו רואין בחוש מצדיקי זמנינו שלומדים מעט מהרבה ואינם נחשבים כלל ללומדים ורובם ככולם זכו לכל המעלות שמנה רבי

מאיר בלשון המשנה או רובם בודאי על כל פנים, אמנם כי זה המעט
שלומדים, לומדים אותה לשמה כל אחד כפי זכות דעתו ויראת שמים
שבו על כן זכו למעלותיה:

(המשך אי"ה בגליון הבא)